

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MÍSTNÍ PLÁN INKLUZE

STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA PRO OBDOBÍ 2020-2022

Obsah

1.	Úvodní část.....	2
1.1.	Základní informace o nositeli	2
1.1.1.	Základní údaje o obci.....	2
1.1.2.	Role a očekávání města v oblasti vzdělávání.....	3
1.2.	Postup tvorby MPI.....	3
1.2.1.	Kdo se na realizaci sestavení MPI podílel	4
1.2.2.	Popis metod, harmonogram a hlavní odpovědnost při sestavení MPI	4
1.3.	Hlavní cíle MPI v lokalitě.....	5
1.3.1.	Dlouhodobá vize lokality	5
1.3.2.	Souhrn nejdůležitějších cílů ze strategické části	6
2.	Analytická část.....	7
2.1.	Užité zdroje a metody práce pro analytickou část	7
2.2.	Popisná část – školy.....	8
2.2.1.	Analytická data – školy	9
2.2.2.	Další popis škol - MŠ, ZŠ, SoU, SŠ	10
2.2.3.	Popisná část – další instituce.....	10
2.3.	Interpretační část	11
3.	Strategická část.....	13
3.1.	Formulace vize.....	13
3.2.	Stanovení a definice cílů.....	14
3.3.	Opatření.....	14
4.	Implementační část	26
4.1.	Postup pro implementaci MPI.....	26
4.2.	Prevence rizik	26
4.3.	Popis realizace partnerské spolupráce.....	27
4.4.	Monitorování a hodnocení plnění MPI	28
5.	Financování MPI	28

1. Úvodní část

1.1. Základní informace o nositeli

Nositelem Místního plánu inkluze v oblasti vzdělávání (MPI) je statutární město Brno, které v roce 2015 vstoupilo do tříleté spolupráce s odborem pro sociální začleňování (Agentura) Úřadu vlády ČR (dále jen Agentura)¹. Zastupitelstvo města Brna na svém zasedání dne 15. 3. 2016 schválilo Strategický plán sociálního začleňování (SPSZ). V současné době probíhá realizační fáze Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL).

Role statutárního města Brna se zaměřuje zejména na vytváření komunikačního prostoru pro řešení inkluze, poskytování prostor pro setkávání formálních struktur a dalších odborných kolegií, vyčlenění odborných kapacit pro řešení příslušných oblastí a na samotnou realizaci některých klíčových projektů a aktivit. MPI se nezabývá skutečnostmi, které vyplývají z platné legislativy (nastavení spádovosti škol, apod.) a které souvisejí s financováním regionálního školství (počet dětí a žáků ve třídách, apod.).

Statutární město Brno je druhým největším městem České republiky a k 31. 8. 2019 mělo 380 681 obyvatel. Město je členěno na 29 městských částí, přičemž v pěti z nich byly identifikovány sociálně vyloučené lokality: Brno-střed, Brno-sever, Brno-Židenice, Brno-Královo Pole a Brno-jih. Specifikem města Brna je soustředění sociálně vyloučených lokalit v blízkosti centra města.

1.1.1. Základní údaje o obci

Statutární město Brno je základním územně samosprávným celkem a zároveň je podle zákona č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností v platném znění, obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem. V souladu se zákonem o obcích statutární město Brno zabezpečuje výkon státní správy a samosprávy.

Statutární město Brno a jeho městské části jsou největšími zřizovateli základních a mateřských škol v území.

Současně je město Brno centrem dojížděky ekonomicky aktivních osob, žáků středních škol a studentů vysokých škol. Z analýz, které byly v roce 2013 vypracovány pro Magistrát města Brna v oblasti vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, vyplývá, že během školního roku v Brně pobývá téměř osmdesát tisíc vysokoškolských a třicet tisíc středoškolských studentů. Brno je tedy současně druhým největším vzdělávacím centrem v České republice.

V oblasti středního vzdělávání je největším zřizovatelem středních škol na území města Jihomoravský kraj. Vzhledem k demografickému vývoji se ovšem v posledních letech střední školy potýkají s velmi nízkými počty žáků nastupujících ke střednímu vzdělávání, z tohoto důvodu byly některé školy zřizované Jihomoravským krajem slučovány, takže došlo ke snížení jejich počtu až o čtvrtinu.

V oblasti vysokého školství jsou v Brně zastoupeny téměř všechny směry studia, technické, humanitní, ekonomické, zemědělské, umělecké i vojenské. Brněnské vysoké školy navštěvuje čtvrtina vysokoškoláků z řad cizinců studujících v České republice.

¹ Usnesením vlády č. 522 ze dne 30. července 2019 byla agenda sociálního začleňování převedena z Úřadu vlády ČR k 1. lednu 2020 pod Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Statutární město Brno jako zastřešující prvek obecního školství ve městě spolupracuje v oblasti vzdělávání s mnoha partnerskými organizacemi a institucemi, zejména se zřizovateli mateřských a základních škol a školských zařízení, s Krajským úřadem Jihomoravského kraje, který kromě většiny středních škol zřizuje na území města také speciální školy, a v neposlední řadě i s dalšími zřizovateli škol a školských zařízení z řad soukromých subjektů a církví. Město Brno dále spolupracuje s Českomoravským svazem pracovníků ve školství, zejména v oblasti přenesené působnosti města na úseku školství za účelem koordinovaného postupu v oblastech společného zájmu a zachování sociálního smíru.

Dalším partnerem města Brna v oblasti vzdělávání je Česká školní inspekce, a to zejména v oblasti zjišťování kvality vzdělávání. Zástupci Jihomoravského krajského inspektorátu ČŠI se také z pozice významného aktéra zapojují do procesů akčního plánování ve vzdělávacích projektech města Brna.

Město Brno dále spolupracuje s oddělením Hygieny dětí a mládeže Krajské hygienické stanice Brno, a to v oblasti plnění povinností stanovených zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, např. v mateřských a základních školách, na zotavovacích akcích pro děti, v zařízení společného stravování dětí, apod.

Významným partnerem města Brna jsou také brněnské vysoké školy, které se zabývají vzděláváním a profesní přípravou budoucích pedagogů. Odborná praxe studentů pedagogických oborů se uskutečňuje v brněnských mateřských a základních školách, které získaly titul „fakultní školy“. Úzká spolupráce probíhá zejména s Katedrou primární pedagogiky, Katedrou speciální pedagogiky a Katedrou psychologie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity Brno.

1.1.2. Role a očekávání města v oblasti vzdělávání

Vize

„Systémový přístup a podpora kvality a inkluzivního vzdělávání v mateřských a základních školách na území Statutárního města Brna při navázání spolupráce a propojení úsilí všech zapojených aktérů ve vzdělávání a v práci s rodinou.“

Motto: „Kvalitní škola základ života.“

V oblasti vzdělávání je hlavním cílem statutárního města Brna plošná podpora všech aktérů vzdělávací politiky (státních i nestátních) při implementaci přístupu společného vzdělávání. Tento přístup je uplatňován především na těchto úrovních:

1. Rovný přístup k předškolnímu vzdělávání
2. Rovný přístup k základnímu vzdělávání
3. Volnočasové aktivity a zájmové vzdělávání.

1.2. Postup tvorby MPI

Místní plán inkluze je strategický dokument, který je samostatnou přílohou Strategického plánu pro sociální začleňování (dále „SPSZ“) a zabývá se oblastí vzdělávání na území dané obce. Cílem MPI je systematizace opatření na podporu společného a kvalitního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. K plánování dochází v rámci základní sítě klíčových aktérů na území obce zapojené do KPSVL

(např. zástupci zřizovatele, Agentura, vedení škol a školských zařízení, neziskových organizací, zástupci rodičů, apod.). Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“), zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných, pocházejících z odlišného kulturního prostředí a dále dětí a žáků žijících v sociálně vyloučené lokalitě (dále „SVL“) či ohrožených sociálním vyloučením.

1.2.1. Kdo se na realizaci sestavení MPI podílel

Místní plán inkluze statutárního města Brna byl vytvářen v souladu s procesem KPSVL a rozšiřuje tematickou kapitolu SPSZ² věnovanou vzdělávání. Mimo dané navazuje na dlouhodobě vedenou diskusi k tématu inkluze v oblasti vzdělávání v prostředí města Brna i mimo výše uvedený proces. V plánu jsou identifikovány problémy v oblasti inkluzivního vzdělávání a navrhována možná opatření řešící daný problém. Podoba plánu a jeho obsah byly vytvářeny ve spolupráci mnoha subjektů a institucí, mezi které patří především:

- Pracovní skupina Vzdělávání v rámci KPSVL
- Základní a mateřské školy zřizované městem Brnem a jeho městskými částmi
- Zástupci zřizovatelů – městských částí
- Zástupci akademické sféry
- Nestátní neziskové organizace (NNO): realizátoři volnočasových aktivit a zájmového vzdělávání, poskytovatelé sociálních služeb, poskytovatelé neformálního vzdělávání, atd.
- Odbor pro sociální začleňování (Agentura)

1.2.2. Popis metod, harmonogram a hlavní odpovědnost při sestavení MPI

Do tvorby MPI na období 2016 – 2019 se zapojili zejména tyto aktéři:

- Členové PS Vzdělávání v rámci KPSVL
- Projektové týmy KPSVL v oblasti vzdělávání, které byly zřízeny Radou města Brna pro tři oblasti vzdělávání: Rovný přístup k předškolnímu vzdělávání, Rovný přístup k základnímu vzdělávání, Volnočasové aktivity a zájmové vzdělávání.
Projektové týmy se skládají ze zástupců Odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna, Odboru implementace evropských fondů MMB, Odboru sociální péče MMB, zástupců Pedagogické fakulty MU Brno a neziskového sektoru.
- Neziskové a další organizace (např. organizace neformálního vzdělávání), které projevíly zájem zapojit se do projektových záměrů statutárního města Brna v oblasti vzdělávání v rámci KPSVL nebo které mají zájem realizovat v rámci KPSVL vlastní projekty.
- Všechny základní a mateřské školy zřizované městem Brnem a jeho městskými částmi
- Partnerské školy jiných zřizovatelů, které s městem Brnem a jím a jeho městskými částmi zřizovanými školami dlouhodobě spolupracují
- Lokální konzultanti Agentury
- Pedagogičtí pracovníci OŠMT MMB pro mateřské a základní školy
- Metodici sportu, mládeže a volnočasových aktivit OŠMT MMB
- Vedení OŠMT MMB
- Pracovníci Odboru implementace evropských fondů MMB
- Pracovníci Kanceláře strategie města MMB a Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro nástroj ITI
- Pracovní skupiny projektu na tvorbu MAP na území města Brna

² <https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-socialne-kulturni/odbor-socialni-pece/strategicky-plan-socialniho-zaclenovani-mesta-brna-pro-obdobi-2016-2019/>

- Zástupci rodičovské veřejnosti

Příprava první verze MPI byla na úrovni vedení pracovní skupiny Vzdělávání v KPSVL konzultována a probíhala pod metodickým vedením lokálních konzultantů Agentury. Vedení pracovní skupiny Vzdělávání vytvořilo na základě schváleného Strategického plánu sociálního začleňování základní teze MPI, které byly rozeslány k připomínkování relevantním aktérům v oblasti vzdělávání ve městě Brně. Na základě připomínek byl pak MPI zpracován do konečné podoby.

Zpracování MPI na období 2016 – 2019 probíhalo v prvním pololetí roku 2016. MPI na toto období byl schválen Radou města Brna na jejím zasedání č. R7/072 dne 2. srpna 2016.

Aktualizace MPI probíhala pod vedením OŠMT MMB ve spolupráci se všemi mateřskými a základními školami, které zřizuje statutární město Brno a jeho městské části, s organizacemi neformálního vzdělávání, které jsou zapojeny do projektů statutárního města Brna v oblasti vzdělávání, s pracovními skupinami projektu „MAP Brno II“ a ve spolupráci s pracovníky Agentury. Podklady k aktualizaci byly získávány od škol a dalších subjektů na základě průběžných dotazníkových šetření v rámci plošných projektů města Brna v oblasti vzdělávání, zejména v projektu „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“, pro jehož realizaci byl MPI povinnou podmínkou. Výstupy z průběžných šetření byly konzultovány s vedením města v oblasti vzdělávání a byly také předávány MŠMT ČR jako součást zpráv o realizaci projektu. Vlastní aktualizovaná verze MPI na období 2020 – 2022 byla projektovým týmem OŠMT MMB zpracována v období říjen – listopad 2019.

1.3.Hlavní cíle MPI v lokalitě

Místní plán inkluze je strategický dokument, který je samostatnou přílohou Strategického plánu pro sociální začleňování (dále „SPSZ“) a zabývá se oblastí vzdělávání na území dané spolupracující obce.

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu společného a kvalitního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. K plánování dochází v rámci základní sítě klíčových aktérů na území obce.

1.3.1. Dlouhodobá vize lokality

Kromě vize definované v kapitole Vzdělávání SPSZ jsou dlouhodobé vize v oblasti vzdělávání pro území statutárního města Brna formulovány ve Strategickém rámci Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání ve městě Brně (MAP). Strategický rámec MAP řeší rozvoj předškolního a základního vzdělávání do roku 2023 a pro území statutárního města Brna vymezuje tyto prioritní oblasti:

- Vytváření podmínek pro podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem
- Kvalitní vzdělávání pedagogických pracovníků
- Komunikace a spolupráce s rodiči
- Podpora rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti
- Podpora společného vzdělávání a rovnost příležitostí pro všechny děti a žáky
- Podpora polytechnického vzdělávání ve školách a podpora nadaných dětí a žáků

1.3.2. Souhrn nejdůležitějších cílů ze strategické části

Specifický cíl č. 1:

Plošná podpora všech základních a mateřských škol zřizovaných statutárním městem Brnem a jeho městskými částmi s cílem rovného přístupu k předškolnímu a základnímu vzdělávání, začlenění co nejvyššího počtu dětí do předškolního vzdělávání ve věku od 3 let a zvýšení proinkluzivnosti mateřských a základních škol.

Specifický cíl č. 2:

Plošná podpora žáků základních škol při smysluplném přechodu na střední školy, kariérové poradenství.

Specifický cíl č. 3:

Systematická práce s rodinami za účelem motivace ke vzdělávání dětí

2. Analytická část

Statutární město Brno zřizuje samo nebo prostřednictvím svých městských částí celkem 137 mateřských škol (z toho počtu je 27 mateřských škol součástí škol základních) a 66 základních škol. Ve školním roce 2019/20 navštěvuje mateřské školy celkem 11 604 dětí, v základních školách se vzdělává celkem 31 480 žáků. Z celkového počtu 66 základních škol se na území statutárního města Brna nachází celkem 6 základních škol s vysokým počtem sociálně znevýhodněných žáků a/nebo cizinců: ZŠ a MŠ Jana Broskvy Brno-Chrlice, ZŠ a MŠ Křenová, ZŠ a MŠ Merhautova, ZŠ a MŠ náměstí Republiky, ZŠ a MŠ náměstí 28. října a ZŠ a MŠ Staňkova, a dále 4 školy s vyšším počtem sociálně znevýhodněných žáků a/nebo cizinců: ZŠ Kamínky, ZŠ Křídlovická, ZŠ Kuldova, ZŠ Tuháčkova.

2.1. Užití zdroje a metody práce pro analytickou část

Statutární město Brno provedlo v roce 2015 v rámci realizace projektu „Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání v základních školách“ spolufinancovaného z Evropského sociálního fondu ve výzvě č. 46 OP VK (bližší informace viz níže) plošné dotazníkové šetření a SWOT analýzu všech základních škol zřizovaných městem a jeho městskými částmi se zaměřením na žáky ohrožené školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání. Při přípravě Strategického plánu sociálního začleňování pak bylo provedeno plošné dotazníkové šetření a SWOT analýza všech mateřských škol zřizovaných městem a jeho městskými částmi.

Ze šetření v mateřských školách vyplynulo, že ve dvou třetinách z nich nebyly děti ohrožené školním neúspěchem nijak systematicky sledovány, většina pedagogických pracovníků dosud neabsolvovala žádné vzdělávání v oblasti inkluze ani v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, aj. Mateřské školy (MŠ) se často z důvodu nezkušenosti obávaly práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a většina z nich oceňuje odbornou podporu v této problematice.

Základní školy (ZŠ) naopak v drtivé většině mají nastaven systém sledování a práce se žáky ohroženými školním neúspěchem. Všechny školy měly alespoň minimální zkušenost s inkluzívním vzděláváním. I přes tyto pozitivní prvky základní školy spatřují problém v nárůstu počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, v nedostatečné odborné přípravě pedagogů a s tím související hrozbou poklesu jejich motivace. Školy se obávají přetíženosti pedagogů a většina z nich uvádí narůstající problémy v komunikaci s rodiči a klesající zájem rodičů o spolupráci se školou.

Naprostá většina mateřských a základních škol vidí jako potřebné personální posílení pedagogických sborů (zejména na pozicích asistentů pedagoga a odborných pozicích ve školních poradenských pracovištích) za účelem lepší práce s dětmi a žáky, a také z důvodu usnadnění zapojení pedagogických pracovníků do dalšího vzdělávání za účelem osobnostně sociálního a profesního rozvoje.

Strategický plán sociálního začleňování statutárního města Brna se i v souvislosti s výše uvedenými analýzami zaměřuje v oblasti vzdělávání na všechny základní a mateřské školy zřizované městem/městskými částmi. Aktivita plánu cílí na plošnou připravenost a schopnost škol na území města Brna realizovat kvalitní inkluzívním vzdělávání. Školy, které dosud nevzdělávaly děti nebo žáky se sociálním znevýhodněním, se mohou lépe připravit na práci s dětmi a žáky z cílové skupiny, kteří na

tyto školy mohou nastoupit například při změnách v oblasti bydlení, které statutární město Brno v rámci KPSVL realizuje. Školy budou připraveny i na vzdělávání dětí cizinců, jejichž počet může ve městě Brně narůstat.

Základ pro realizaci jednotlivých priorit v oblasti vzdělávání, identifikovaných Pracovní skupinou Vzdělávání, tvoří projekty statutárního města Brna v operačním programu Vývoj, výzkum, vzdělávání (OP VVV) zaměřené na rovný přístup ke vzdělávání pro všechny děti a žáky a na podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem. Statutární město Brno již v oblasti vzdělávání realizovalo čtyři rozsáhlé projekty, z toho tři projekty na podporu městem a městskými částmi zřizovaných škol. Kromě plošných projektů „Rovný přístup k předškolnímu vzdělávání ve městě Brně“ a „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“, které se staly východiskem pro MPI na období 2016 – 2019, realizovalo město Brno nejdříve projekt „Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání v základních školách“ ve výzvě č. 46 operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Cílem projektu byla podpora žáků ohrožených školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání. Realizace projektu byla z pohledu zapojených škol, pedagogů, žáků a jejich rodičů natolik úspěšná, že se vedení města Brna rozhodlo dále podporovat úspěšné aktivity na všech zapojených školách a hradilo je po ukončení financování projektu ze svých vlastních zdrojů. Lze tedy konstatovat, že statutární město Brno v oblasti podpory žáků ohrožených školním neúspěchem zaujímá naprosto unikátní postavení, neboť práci s těmito žáky podporovalo již před sestavením Strategického plánu sociálního začleňování.

2.2. Popisná část – školy

Na území města Brna se nachází 137 mateřských škol zřizovaných statutárním městem Brnem a/nebo jeho městskými částmi, z nichž je 27 součástí základní školy. Předškolní vzdělávání ve školním roce 2019/20 v Brně navštěvuje 11 604 dětí. Vedle běžných tříd je v mateřských školách celkem 19 tříd speciálních, v nichž se ve školním roce 2018/19 vzdělávalo 248 dětí převážně s vadami řeči. Město dále zřizuje 66 základních škol, v nichž bylo vedle běžných tříd také 34 speciálních a 10 přípravných tříd pro děti s odkladem školní docházky. Celkem v brněnských základních školách plní povinnou školní docházku v roce 2019/20 31 480 žáků, přičemž celková kapacita obecních škol je cca. 35 000 míst. Ve speciálních třídách se ve školním roce 2018/19 vzdělávalo celkem 329 žáků, v přípravných třídách 122 žáků. V běžných třídách se ve školním roce 2018/19 vzdělávalo celkem 3 828 žáků s potřebou podpůrných opatření, z toho: 1. stupeň 1 103 žáků, 2. stupeň 1 912 žáků, 3. stupeň 772 žáků, 4. stupeň 36 žáků, 5. stupeň 5 žáků. Bližší statistické údaje pro školní rok 2019/20 nebyly v době aktualizace MPI k dispozici.

Základní školy, které poskytují vzdělávání vysokému počtu sociálně znevýhodněných žáků, lze rozdělit na dva typy – ty, které se zabývají především vzděláváním dětí cizinců, tedy těmi, jejichž mateřský jazyk je jiný než český (ZŠ J. Broskvy a ZŠ Staňkova) a ty, které kvůli své poloze v SVL nebo její blízkosti navštěvují převážně romští žáci (ZŠ a MŠ Křenová, ZŠ a MŠ Merhautova, ZŠ a MŠ nám. 28. října, ZŠ a MŠ nám. Republiky). Další čtyři školy dle MPI mají zatím pouze vyšší podíl žáků se sociálním znevýhodněním (ZŠ Tuháčkova, ZŠ Kuldova, ZŠ Kamínky, ZŠ a MŠ Křídlovická).

2.2.1. Analytická data – školy

V rámci realizace projektu „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“ prováděl projektový tým pravidelné šetření potřeb škol v oblasti inkluzivního vzdělávání. Z vyhodnocení šetření vyplývá, že se školy tematikou společného vzdělávání zabývají a snaží se zajistit svoji činnost tak, aby zohledňovala veškeré potřeby dětí a žáků. O svých aktivitách informují rodiče a snaží se pro ně organizovat aktivity a setkávání, informovat je o veškerém dění, nabízet pomoc a radu. Ze šetření dále vyplynulo:

- Většina pedagogů brněnských škol byla proškolená v oblasti inkluzivního vzdělávání. Školy využily různých způsobů financování vzdělávání v této oblasti, kromě projektových prostředků hradila více než polovina škol vzdělávání z vlastních zdrojů, což svědčí o tom, že školy považují toto téma za stěžejní.
- S ohledem na přítomnost dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami školy posilují své pedagogické týmy o další odborníky. K tomuto účelu převážně využívají financování ze Šablon, i když jejich financování nepokrývá potřeby škol v této oblasti komplexně. Pedagogické řady se rozšířily na základních školách o speciální pedagogy a psychology, v necelé čtvrtině škol pracují školní asistenti. V mateřských školách pak využívají při práci s dětmi školní asistenty. Zastoupení speciálních pedagogů je v mateřských školách velmi nízké. V současné době je tedy školní poradenské pracoviště kromě výchovného poradce a metodika prevence více jak v polovině základních škol tvořeno i školním psychologem a speciálním pedagogem.
- Školy kladně hodnotí projekty statutárního města Brna a považují komplexní podporu ze strany zřizovatele za velmi účinnou.
- K nejlépe hodnoceným aktivitám patří pozice doučovatelů na školách, kteří se věnují žákům, kterým hrozí předčasný odchod ze vzdělávání, mají velmi špatné výsledky a často problematické rodinné zázemí.
- Téměř všechny brněnské školy mají nastaven systém podpory žáků při přechodu na druhý stupeň.
- Školy stále hledají možnosti nastavení efektivní komunikace se zákonnými zástupci žáků. Využívají ve velké míře webové stránky školy, vytváří informační materiály pro rodiče, ve školách k tomuto účelu slouží i nástěnky. Některé školy mají elektronický systém, ve kterém jsou žákovské knížky a další informace pro rodiče. Ti mají také možnost využívat dnů otevřených dveří, třídních schůzek a individuálních konzultací. Informace o možné podpoře žáků přicházejí ze škol směrem k rodičům nejčastěji na třídních schůzkách a individuálních konzultacích. Jsou využívány webové stránky škol. Komunikace probíhá i prostřednictvím e-mailu, telefonicky, e-learningovým systémem školy. Mateřské školy využívají k informování rodičů a veřejnosti informační materiály, nástěnky ve školách nebo webové stránky. Školy kromě toho nabízejí další aktivity a setkávání pro rodiče. Více než polovina základních škol se účastní veletrhu základních škol, který pořádá každoročně Magistrát města Brna.
- Většina škol nabízí kariérové poradenství pro znevýhodněné žáky. Asi čtvrtina škol spolupracuje v této oblasti s neziskovými organizacemi. Téměř všechny školy nabízejí konzultace pro rodiče znevýhodněných žáků, které mají pomoci při dalším směřování při odchodu ze základní školy.
- Všechny základní školy a většina mateřských škol ve městě Brně nabízí svým žákům účast ve volnočasových aktivitách a zájmovém vzdělávání, kterých se účastní i žáci znevýhodnění. Více než čtvrtina škol spolupracuje při volnočasových aktivitách s neziskovými organizacemi.
- Rezervy shledávají brněnské základní a mateřské školy v oblasti vyhledávání dětí a žáků s nadáním a v oblasti podpory těchto dětí a žáků.
- Slabinou škol na území města Brna je možnost přijetí dítěte s tělesným handicapem, protože není zajištěna ve větší míře bezbariérovost.

2.2.2. Další popis škol - MŠ, ZŠ, SoU, SŠ

Vedle veřejných škol ve městě Brně působí i dvě církevní MŠ, dvě církevní ZŠ a 22 MŠ a 14 ZŠ se soukromým zřizovatelem. V péči o děti předškolního věku hraje důležitou roli také asi 30 dětských skupin, které ale nejsou v rejstříku škol, proto nemusejí splňovat podmínky dány MŠMT k provozování předškolních zařízení, ani podmínky kvalifikace svých pracovníků.

Ve městě dále působí 10 MŠ a ZŠ zřizovaných Jihomoravským krajem určených dětem a žákům se zdravotním postižením. Některé z nich se zaměřují na konkrétní typ postižení, např. ZŠ Štolcova přijímá hlavně žáky s poruchami autistického spektra, MŠ a ZŠ Kociánka, vzdělává děti a žáky především s tělesným a kombinovaným postižením. Ostatní speciální mateřské a základní školy zřizovány Jihomoravským krajem přijímají především děti a žáky s mentálním postižením, poruchami autistického spektra a vývojovými poruchami chování.

Statutární město Brno je zřizovatelem mateřských a základních škol, nezřizuje školy střední. Nicméně město si dlouhodobě uvědomuje význam smysluplné volby povolání žáků na základních školách a pozdějšího uplatnění na trhu práce, proto v oblasti volby povolání a přechodu žáků na střední školy spolupracuje zejména s Jihomoravským krajem, který je zřizovatelem převážné většiny středních škol na území města.

Na území města se nachází více než 50 středních škol různého typu, zaměření a oborů. Mezi školy zřizované Jihomoravským krajem patří na území města gymnázia, odborné školy, dvě konzervatoře, učiliště tradičních řemesel, aj. Několik středních škol zřizuje církev (zdravotnické školy, gymnázia), další školy jsou zřizovány soukromými subjekty (gymnázia, odborné školy). Na území města pak dále působí několik středních škol pro tělesně nebo smyslově postižené žáky a čtyři školy, jejichž součástí je praktická škola s jednoletými a dvouletými obory studia.

Vzhledem k nabídce středních škol na území města mají tedy žáci brněnských základních škol bohatý výběr možností, kam zamířit po absolvování základní školy.

2.2.3. Popisná část – další instituce

K aktérům, kteří na území města Brna působí v oblasti vzdělávání dětí a žáků do 15 let, patří zejména:

Neziskové organizace

Spolupráci s neziskovým sektorem v oblasti neformálního vzdělávání dětí a žáků do 15 let věnuje statutární město Brno velkou pozornost. V databázi Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje (ANNO JMK) je evidováno 19 neziskových organizací poskytujících na území města Brna vzdělávání dětí a mládeže. Tyto organizace se zaměřují na velmi různorodé oblasti ve vzdělávání dětí a mládeže, např. na osobnostní rozvoj a sociální rozvoj dětí a mládeže, výtvarnou výchovu, příměstské tábory, apod.

Obecně lze konstatovat, že vzdělávání dětí a mládeže se na území města Brna věnuje daleko více neziskových organizací než těch, které jsou členy ANNO JMK, jak ostatně vyplývá z přehledů příjemců finanční podpory z dotačních programů města Brna, které jsou každoročně zveřejňovány na webových stránkách OŠMT MMB.

Základní přehled organizací, které jsou spojeny se vzděláváním dětí a žáků nebo které poskytují služby rodinám s dětmi, zpracoval Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB v Katalogu služeb pro školy a rodiče v oblasti výchovy a vzdělávání. Katalog byl vytvořen v rámci projektu statutárního města Brna

„Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání v základních školách“, reg. č. CZ.1.07/1.1.00/46.0015, a je dostupný na webových stránkách OŠMT MMB:

http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSMT/projekt/Katalog_sluzeb.pdf

Střediska volného času a domy dětí a mládeže

Na území města Brna působí pět center volného času a domů dětí a mládeže. Tři z nich zřizuje Jihomoravský kraj, dvě jsou zřizována církví. Statutární město Brno je zřizovatelem stanice zájmových činností Hlídka, jež je součástí příspěvkové organizace ZOO Brno.

Organizace zřizované Jihomoravským krajem a statutárním městem Brnem jsou zaměřeny na zájmové a neformální vzdělávání, na environmentální výchovu, apod., mají celkem 22 detašovaných pracovišť a úzce spolupracují se základními i mateřskými školami na území města:

- Dům dětí a mládeže Brno, Helceletova, p. o.
- Lužánky – středisko volného času Brno, p. o.
- Lipka – školské zařízení pro environmentální výchovu Brno, p. o.
- Hlídka – stanice zájmových činností při ZOO Brno, p. o.

Statutární město Brno a jeho městské části přispívají na provoz organizací zřizovaných Jihomoravským krajem, neboť tato střediska navštěvuje pravidelně cca. 15 000 dětí a mládeže do 26 let a nepravidelné aktivity jich navštíví několik desítek tisíc.

Organizace zřizované církví jsou zaměřeny na pomoc dětem a mládeži v rozvoji mezilidských vztahů a v osobním růstu včetně jeho duchovního rozměru.

2.3. Interpretací část

Na základě šetření na školách zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi byly na území města Brna identifikovány tyto hlavní problémy:

- Nedostatečná účast dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí na předškolním vzdělávání
- Vysoká koncentrace dětí ze sociálně vyloučených lokalit ve čtyřech základních školách ve městě Brně a prioritní volba těchto škol ze strany rodičů s cílem, aby se děti cítily bezpečně v prostředí, kde se vzdělávají děti se stejnými problémy a stejným zázemím, obavy rodičů ze zařazení dětí do majoritní školy
- Nízká informovanost rodičů majoritní veřejnosti o potřebné podpoře dětí a žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí v oblasti vzdělávání a o potřebě inkluzivního vzdělávání
- Selhávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí na druhém stupni základní školy
- Častá nerealistická volba povolání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí
- Nedostatečná připravenost žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí při přechodu na střední školu

Stručný přehled výstupů SWOT analýzy škol ve městě Brně:

Silné stránky	Slabé stránky
Školní poradenská pracoviště ve velké části ZŠ. Podpora práce pedagogů (předmětové skupiny, metodická podpora). Dobrá spolupráce mezi pedagogy. Práce s klimatem ve třídách a ve škole. Snaha o individualizaci vzdělávání. Školní vzdělávací programy.	Vysoké počty dětí/žáků ve třídách. Velká koncentrace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v některých třídách a školách. Nízký počet asistentů pedagoga. Nedostatek odborných pracovníků na školách – speciální pedagog, psycholog. Malé zastoupení mužů v pedagogických kolektivech. Nezkušenost začínajících pedagogů v práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pokračující pokles zájmu rodičů o spolupráci se školou a o prospěch svých dětí. Špatná komunikace s rodiči.
Příležitosti	Hrozby
Provázání aktivit v oblasti vzdělávání a v oblasti sociální. Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem ze strany Statutárního města Brna. Společné projekty pro školy z úrovně Statutárního města Brna. Využití projektů statutárního města Brna k podpoře a rozvoji spolupráce s rodiči. Kvalitní vzdělávání pedagogů zaměřené na práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Zapojení studentů pedagogických oborů na místa asistentů pedagoga. Spolupráce s jinými subjekty – NNO, poradenská pracoviště, další organizace. Spolupráce a podpora ze strany zřizovatele. Spolupráce mezi školami, síťování škol.	Možný nedostatek finančních prostředků na realizaci podpůrných opatření pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Fluktuace asistentů pedagoga. Syndrom vyhoření u pedagogů a pokles jejich motivace. Přenášení odpovědnosti ve vzdělávání ze strany rodičů na školu. Nedůslednost ze strany rodičů. Nezájem rodičů o vzdělání svých dětí, nedostatečná spolupráce rodičů se školou. Narůstající počet dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti poruch učení. Narůstající počet dětí a žáků se sociálním znevýhodněním. Vzrůstající negativní projevy žáků a pokles jejich motivace ke vzdělávání.

3. Strategická část

Motto: „Kvalitní škola základ života.“

3.1. Formulace vize

Rovný přístup k předškolnímu a základnímu vzdělávání ve městě Brně

Vize stanovuje zajištění rovného přístupu k předškolnímu a základnímu vzdělávání ve městě Brně pro všechny děti a žáky, s cílem kvalitního předškolního vzdělávání, nástupu na základní školu bez hendikepu nerovnosti v předškolním vzdělávání, úspěšné absolvování základní školy, smysluplnou volbu povolání, následně úspěšný nástup na střední školu a účinnou podporu žáků ohrožených školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání.

K ohroženým žákům patří často i žáci nadaní, u kterých se může při rozvoji negativně projevit tzv. podvýkon, kdy nedosahují výkonů odpovídajících jejich potenciálu. Součástí vize je také zajištění možnosti smysluplného trávení volného času dětí a žáků, kde se oblast vzdělávání prolíná s oblastí prevence sociálně patologických jevů.

Definovaná vize statutárního města Brna směřuje se zvláštním zřetelem ke znevýhodněným dětem a žákům, zároveň jsou navrhovaná opatření koncipována tak, aby v případě potřeby sloužila ve prospěch všem dětem a žákům ve školách na území města Brna. Statutární město Brno považuje za důležité podpořit všechny jím a jeho městskými částmi zřizované školy v oblasti realizace společného vzdělávání, které je legislativně upraveno od 1. 9. 2016. Vzhledem k této skutečnosti vycházela plánovaná opatření v MPI pro období 2016 – 2019 převážně z aktivit projektů realizovaných statutárním městem Brnem na podporu mateřských a základních škol a z úvodního projektu „MAP Brno“. Školy, které dříve nevzdělávaly děti nebo žáky se sociálním znevýhodněním, jsou na základě této podpory lépe připraveny na práci s dětmi a žáky z cílové skupiny, kteří na tyto školy mohou nastoupit například při změnách v oblasti bydlení, jež statutární město Brno v rámci KPSVL realizuje. Školy jsou na základě opatření MPI lépe připraveny i na vzdělávání dětí cizinců, jejichž počet může ve městě Brně narůstat.

Opatření v MPI pro období 2020 – 2022 jsou založena na aktivitách navazujícího projektu „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“, doplnkově také využívají aktivit projektu „MAP Brno II“.

Do projektu „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“ je zapojeno celkem 182 základních a mateřských škol na území města Brna, 179 škol zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi, 3 partnerské školy jiných zřizovatelů a 7 organizací neformálního vzdělávání. Cílem projektu je navázat na úspěšné aktivity aktuálních projektů, které město Brno realizuje na podporu základních a mateřských škol, a podpořit školy i v dalším období.

MPI se nezabývá kapacitou mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Brnem a jeho městskými částmi. Vzhledem k demografickým prognózám řeší statutární město Brno v současné době pouze lokální nedostatek míst v mateřských školách v rozvojových oblastech města.

3.2.Stanovení a definice cílů

Specifický cíl č. 1:

Plošná podpora všech základních a mateřských škol zřizovaných statutárním městem Brnem a jeho městskými částmi s cílem rovného přístupu k předškolnímu a základnímu vzdělávání, začlenění co nejvyššího počtu dětí do předškolního vzdělávání ve věku od 3 let a zvýšení proinkluzivnosti mateřských a základních škol.

Specifický cíl č. 2:

Plošná podpora žáků základních škol při smysluplném přechodu na střední školy, kariérové poradenství.

Specifický cíl č. 3:

Systematická práce s rodinami za účelem motivace ke vzdělávání dětí.

3.3.Opatření

1.1 Vzdělávání pedagogů a vedoucích pracovníků MŠ a ZŠ, zvyšování proinkluzivnosti mateřských a základních škol na území města Brna, podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání

Kvalitní vzdělávání pedagogů zaměřené na práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je jednou z příležitostí identifikovaných ve SWOT analýze mateřských a základních škol ve městě Brně. Cílem realizace opatření je zvyšování kvality vzdělávání a rozvoj vedoucích pracovníků a pedagogů mateřských a základních škol v oblasti inkluzivního vzdělávání a dále zlepšení připravenosti škol na práci se znevýhodněnými dětmi žáky, v souvislosti se změnami ve městě v oblasti bydlení, které byly ve městě v minulém období plánovány, a jejich cílem bylo rozmístit zejména rodiny s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit ve městě napříč městskými částmi mimo sociálně vyloučené prostředí. Dalším cílem opatření je zajištění plošné metodické a odborné podpory škol při práci se žáky ohroženými školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
1.1.1	Realizace DVPP pedagogických pracovníků MŠ, ZŠ a NNO v oblasti inkluze	Počet osob: 181	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.2	Metodická podpora MŠ a ZŠ z úrovně OŠMT MMB v oblasti inkluze	Počet metodických setkání OŠMT MMB pro vedení MŠ a ZŠ: 6	Vlastní zdroje statutárního města Brna	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.3	Praktické semináře a workshopy a výměna zkušeností mezi školami v MAP Brno II	Počet realizovaných vzdělávacích aktivit: 9	Projekt MAP Brno II	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.4	Podpora škol z pozic metodika obce pro školní asistenty a asistenty pedagoga a koordinátora inkluze pro obec	Počet poskytnutých podpor: 207	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.5	Koordinátoři inkluze na ZŠ, společné workshopy a výměna zkušeností mezi školami	Počet osob na pozicích koordinátorů inkluze: 46	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.6	Spolupráce MŠ a ZŠ při přechodu dítěte z MŠ do ZŠ	Počet aktivit spolupráce: 564	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.7	Spolupráce a podpora partnerů neformálního předškolního vzdělávání s cílem připravit děti ze SVL k začleňování do MŠ hlavního vzdělávacího proudu	Počet podpořených organizací neformálního vzdělávání: 3	Projekt „Podpora“	Organizace neformálního předškolního vzdělávání OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.8	Edukativně stimulační skupiny (ESS) pro předškolní děti v MŠ	Počet mateřských škol realizujících ESS: 94	Projekt „Podpora“	MŠ OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.1.9	Spolupráce statutárního města Brna, organizací neformálního předškolního vzdělávání, MŠ a spolupráce s rodiči v rámci komplexního přístupu k dítěti	Počet metodických setkání na podporu komplexního přístupu k dítěti: 6	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB Organizace neformálního předškolního vzdělávání MŠ	31. 12. 2022

Priorita:**1. 2 Personální podpora všech mateřských a základních škol**

Nedostatek asistentů pedagoga a odborných pracovníků na školách je jednou ze slabých stránek identifikovaných ve SWOT analýze MŠ a ZŠ ve městě Brně.

Cílem realizace opatření je posílení MŠ a ZŠ na podporu realizace společného vzdělávání v souvislosti s legislativními změnami, které vstoupily v platnost 1. 9. 2016.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
1.2.1	Personální posílení MŠ a ZŠ	Počet osob, které personálně posílí MŠ a ZŠ: 45	Projekt „Podpora“	Školy OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**1. 3 Udržení, případně posílení stávajících poradenských pracovišť ve školách**

Nedostatek odborných pracovníků ve školách (speciální pedagog, psycholog) je jednou ze slabých stránek identifikovaných ve SWOT analýze, zejména pokud jde o základní školy ve městě Brně.

Cílem realizace opatření je posílení poradenských pracovišť ve školách spádových sociálně vyloučeným lokalitám a metodická podpora pracovníků poradenských pracovišť zapojených škol.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
1.3.1	Metodická podpora poradenských pracovišť ve školách, výměna zkušeností mezi školami	Počet workshopů pro členy ŠPP: 6	Projekt „MAP Brno II“	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.3.2	Personální posílení ZŠ	Počet osob: 5	Projekt „Podpora“	Školy OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**1. 4 Práce s webovou aplikací statutárního města Brna na všech mateřských a základních školách**

Spolupráce a podpora zřizovatele a síťování škol je jednou z příležitostí, které byly identifikovány ve SWOT analýze MŠ a ZŠ ve městě Brně. Webová aplikace statutárního města Brna byla vytvořena v roce 2014 v projektu č. CZ.1.07/1.1.00/46.0015 „Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání v základních školách“.

Město Brno ji využívá na podporu síťování škol, sledování a vyhodnocování aktivit škol, pro sběr dat, nastavení, sledování a vyhodnocování podpory žáků ohrožených školním neúspěchem ZŠ, apod. V roce 2016 byly do webové aplikace zapojeny i všechny mateřské školy zřizované městem Brnem a jeho městskými částmi a tři partnerské školy jiných zřizovatelů, které s městem Brnem dlouhodobě spolupracují. Webová aplikace je školami aktivně využívána i v projektu „Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II“.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
1.4.1	Využívání aplikace, sdílení metodických materiálů, evaluace práce s dětmi a žáky ohroženými školním neúspěchem	Počet přístupů pro MŠ a ZŠ: 180	Vlastní zdroje MŠ a ZŠ	Školy	31. 12. 2022
1.4.2	Metodická podpora MŠ a ZŠ z úrovně OŠMT MMB, sledování práce s dětmi a žáky na školách, podpora databáze, práce se zadanými daty a údaji ze škol, tvorba, šetření k zadaným tématům na školách	Počet platform pro podporu práce s dětmi a žáky ohroženými školním neúspěchem: 2	Projekty „Podpora“ a „MAP Brno II“	OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**1. 5 Podpora pozic doučovatelů – mentorů na všech základních školách zřizovaných městem Brnem a jeho městskými částmi, na partnerských základních školách jiných zřizovatelů a v organizacích neformálního vzdělávání**

Doučovatelé – mentoři působí na základních školách ve městě Brně od roku 2014, kdy město Brno zahájilo realizaci projektu ve výzvě č. 46 OP VK na podporu žáků ohrožených školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání.

Po dobu udržitelnosti výsledků projektu, tj. do 30. 6. 2017, město Brno financovalo činnost těchto pracovníků z vlastních zdrojů, od 1. 9. 2017 do 31. 12. 2019 byla jejich činnost hrazena z projektu „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“. Opatření bylo zvoleno z důvodu vysoce pozitivních ohlasů a hodnocení ze škol, od rodičů, laické i odborné veřejnosti, ale především od samotných žáků, kteří oceňují možnost využití účinné podpory ve vzdělávání.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
1.5.1	Vytipování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem a/nebo předčasným odchodem ze vzdělávání, zajištění informovanosti žáků a jejich rodičů o možnosti využívání podpory doučovatelů – mentorů	Počet zapojených škol a organizací neformálního vzdělávání: 72	Vlastní zdroje ZŠ Vlastní zdroje organizací neformálního vzdělávání	Školy Organizace neformálního vzdělávání	31. 12. 2022
1.5.2	Posílení ZŠ na pozicích doučovatelů – mentorů na ZŠ a v organizacích neformálního vzdělávání	Počet doučovatelů – mentorů: 550	Projekt „Podpora“	Školy Organizace neformálního vzdělávání OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.5.3	Metodická podpora doučovatelů – mentorů	Počet setkání: 3	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**1. 6. Osvěta**

Narůstající nezájem rodičů o komunikaci se školou představuje jednu ze slabých stránek a hrozeb, které vyplynuly ze SWOT analýzy mateřských a základních škol ve městě Brně. Cílem opatření je tedy zvýšit informovanost rodičů i veřejnosti v oblasti společného vzdělávání, zvyšování povědomí rodičů o vzdělávání jejich dětí, zvyšování povědomí rodičů o nutnosti spolupráce se školou, o odpovědnosti a povinnostech rodičů, apod.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
1.6.1	Zajištění informovanosti rodičů a veřejnosti prostřednictvím komunikačních a informačních nástrojů školy	Počet realizovaných informačních a komunikačních aktivit: 1 080	Vlastní zdroje MŠ a ZŠ	Školy	31. 12. 2022
1.6.2	Zajištění informovanosti škol, rodičů a veřejnosti prostřednictvím komunikačních a informačních nástrojů OŠMT MMB	Počet realizovaných informačních a komunikačních aktivit – 12	Vlastní zdroje statutárního města Brna	OŠMT MMB	31. 12. 2022
1.6.3	Využití komunikačních a informačních aktivit k inkluzivnímu vzdělávání v projektu MAP Brno II	Počet realizovaných informačních a komunikačních aktivit – 3	Projekt „MAP Brno II“	OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**2. 1 Systematické kariérové poradenství v posledních ročnících základního vzdělávání, spolupráce se středními školami a odbornými učilišti, navázání spolupráce se zaměstnavateli a dalšími relevantními subjekty v oblasti volby povolání**

Častá nerealistická volba povolání žáků ze znevýhodněného prostředí je jedním z faktorů, které ovlivňují selhávání žáků ve vzdělávání a mohou vést až k předčasnému odchodu žáků ze vzdělávání, a představuje jeden z problémů, které byly v rámci SWOT analýzy základních škol identifikovány na území města Brna.

Cílem opatření je podpora školních poradenských pracovišť základních škol v oblasti kariérového poradenství. Do aktivit MPI 2020 – 2022 nebyla na rozdíl od minulého období začleněna plošná podpora škol v oblasti kariérového poradenství. Důvodem je široká nabídka aktivit pro školy z úrovně Krajského akčního plánu JMK (KAP), ve kterém je kariérové poradenství jednou z hlavních tematických oblastí. Navržená opatření v MPI se z tohoto důvodu týkají zejména metodické podpory škol.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
2.1.1	Kariérové poradenství pro znevýhodněné žáky na ZŠ	Počet ZŠ poskytujících kariérové poradenství znevýhodněným žákům: 68	Vlastní zdroje ZŠ	Školy	31. 12. 2022
2.1.2	Metodická podpora ZŠ v oblasti kariérového poradenství	Počet metodických setkání pro školy: 3	Projekt „MAP Brno II“	OŠMT MMB	31. 12. 2022
2.1.3	Spolupráce ZŠ s NNO a dalšími subjekty při realizaci programů kariérového poradenství na podporu žáků při přechodu na SŠ a jejich rodičů, zapojení škol do projektů jiných realizátorů	Počet platforem spolupráce mezi školami, NNO a dalšími subjekty: bude doplněno dle skutečnosti	Vlastní zdroje ZŠ Zdroje NNO a dalších subjektů KAP	Školy Spolupracující subjekty	31. 12. 2022

Priorita:**2. 2 Informovanost rodičů o kariérovém poradenství**

V souvislosti s hrozbou nezájmu rodičů o spolupráci se školou a o prospěch svých dětí, které také často negativně ovlivňují volbu povolání znevýhodněných žáků na základních školách, je ze strany škol v oblasti kariérového poradenství nutná intenzivní komunikace s rodiči těchto žáků. Činnost škol je metodicky podpořena z úrovně OŠMT MMB.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
2.2.1	Spolupráce s rodiči, tematická setkání pro rodiče znevýhodněných žáků	Počet tematických setkání: 204	Vlastní zdroje ZŠ	Školy	31. 12. 2022

Priorita:**3. 1 Vytvoření sítě partnerů: statutární město Brno, OSPOD, NNO, MŠ, ZŠ, poradenská pracoviště**

Cílem tohoto opatření je výměna zkušeností sítě partnerů, kteří společně vytvářejí komplexní přístup k dítěti s cílem podpory dítěte/žáka a jeho rodiny, která byla vytvořena v období 2016 – 2019 v rámci projektů města Brna v oblasti vzdělávání. Důvodem vytvoření platformy byla zejména častá izolovanost aktivit jednotlivých partnerů a absence vzájemné informovanosti, což vedlo k méně účinné podpoře znevýhodněných žáků a jejich rodičů.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
3.1.1	Výměna zkušeností vytvořené platformy s cílem podpory dětí/žáků a jejich rodin	Počet setkání platformy: 6	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**3. 2 Spolupráce s rodiči znevýhodněných žáků: vytváření a posilování behaviorálních dovedností, kompetencí významných pro učení a organizaci školní práce a přípravy na ni, motivace ke vzdělávání, využití žebříčku hodnot rodiny k motivaci, posilování rodičovských kompetencí, podpora aktivního zapojení rodičů do činnosti školy, využití přirozených vzorů v komunitě, spolupráce s NNO při informování rodičů**

Cílem tohoto opatření je zvýšení motivace ke vzdělávání znevýhodněných žáků vzhledem k tomu, že nedůslednost rodičů, negativní projevy žáků a pokles motivace ke vzdělávání představují jedny ze závažných hrozeb vyplývajících ze SWOT analýzy. Rodiny znevýhodněných žáků často nejsou schopny samy svým dětem pomoci, proto je nutné s rodiči pracovat. Soustředěná práce s rodiči pak posílí dopady práce se žáky na školách.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
3.2.1	Spolupráce s rodiči znevýhodněných dětí a žáků: vzdělávací workshopy pro rodiče znevýhodněných dětí a žáků	Počet workshopů na ZŠ: 67 Počet workshopů v organizacích neformálního předškolního vzdělávání: 27	Projekt „Podpora“	Školy Organizace neformálního předškolního vzdělávání OŠMT MMB	31. 12. 2022
3.2.2	Spolupráce organizací neformálního předškolního vzdělávání s rodiči znevýhodněných dětí	Počet aktivit pro rodiče: 90	Projekt „Podpora“	Organizace neformálního předškolního vzdělávání OŠMT MMB	31. 12. 2022
3.2.3	Spolupráce ZŠ s vysokým počtem znevýhodněných žáků s rodiči	Počet aktivit pro rodiče: 60	Projekt „Podpora“	Školy OŠMT MMB	31. 12. 2022
3.2.4	Metodická podpora škol a organizací neformálního vzdělávání	Počet metodických setkání s výměnou zkušeností: 6	Projekt „Podpora“	OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**3. 3 Spolupráce s NNO a dalšími organizacemi, které podporují žáky ZŠ při školní přípravě a pracují s jejich rodiči**

Cílem tohoto opatření je podpora společných aktivit škol a organizací, které podporují žáky při školní přípravě, neboť ve spolupráci s NNO a dalšími organizacemi vidí školy jednu z příležitostí posílení práce se žáky. Nejčastěji se jedná o NNO a aktivity v jejich neformálních klubech nebo NZDM, kde mají žáci možnost využít podpory těchto organizací při školní přípravě. Vzhledem k povaze svých aktivit mají tyto organizace velmi často kontakt i s rodiči těchto žáků, je tedy žádoucí podpořit také spolupráci těchto subjektů a škol, které znevýhodněné žáky vzdělávají.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
3.3.1	Spolupráce ZŠ s organizacemi, které podporují žáky při školní přípravě a spolupráci s rodiči žáků	Počet vytvořených platforem spolupráce: 4	Projekt „Podpora“	Školy Organizace neformálního vzdělávání OŠMT MMB	31. 12. 2022
3.3.2	Personální podpora organizací neformálního vzdělávání na pozicích doučovatelů - mentorů	Počet osob: 6	Projekt „Podpora“	Organizace neformálního vzdělávání OŠMT MMB	31. 12. 2022

Priorita:**3. 4 Zajištění informovanosti MŠ a ZŠ o možnosti přesměrování přídatků na dítě v případě zanedbávání školní docházky, neplnění domácí přípravy, chybějících pomůcek, hrazení stravování dětí a žáků ve školách z OP Potravinová pomoc, zajištění informovanosti MŠ a ZŠ o možnostech spolupráce s pracovníky Odboru sociální péče, OSPOD, NNO a dalších institucí**

Cílem tohoto opatření je podpora škol ze strany statutárního města Brna, zejména s ohledem na možnost provázání aktivit v oblasti vzdělávání a v oblasti sociální, ve kterých školy spatřují jednu z příležitostí rozvoje. Školám ale často chybí informace o možnostech podpory znevýhodněných žáků zejména v sociální oblasti, proto je nutné, aby byly školy v této oblasti podpořeny.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
3.4.1	Zajištění informovanosti škol prostřednictvím komunikačních a informačních nástrojů OŠMT MMB případně dalších	Počet informačních a komunikačních aktivit: 6	Vlastní zdroje statutárního města Brna	OŠMT MMB	31. 12. 2022

Opatření:**4. 1. Zajištění nabídky na volnočasové aktivity a zájmové vzdělávání zejména pro znevýhodněné žáky**

Opatření tohoto specifického cíle pro cílovou skupinu znevýhodněných dětí a žáků by měla být realizována prostřednictvím projektu statutárního města Brna ve spolupráci s neziskovými organizacemi a doplňujícími projekty NNO a dalších organizací zájmového vzdělávání, případně v rámci projektů jiných realizátorů, kteří budou spolupracovat se školami. Z úrovně ŘO OP VVV dosud nebyla vyhlášena žádná výzva, na jejímž základě by bylo možné tato opatření realizovat. Některé aktivity byly součástí projektu statutárního města Brna ve výzvě 02_16_021 „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“ a budou pokračovat na základě realizace projektu „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“ ve výzvě 02_19_075.

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
4.1.1	Volnočasové aktivity a kroužky zájmového vzdělávání na ZŠ, vytvoření realistické nabídky aktivit	Počet podpořených žáků: bude doplněno dle skutečnosti	Vlastní zdroje ZŠ, případný sponzoring těchto aktivit na ZŠ, dotační programy, kluby rodičů	Školy	31. 12. 2022
4.1.2	Zajištění celodenního programu na ZŠ s vysokým počtem znevýhodněných žáků (možnost přípravy na výuku, zájmových a volnočasových aktivit	Počet ZŠ s celodenním programem pro znevýhodněné žáky: bude doplněno dle skutečnosti	Šablony, případný sponzoring těchto aktivit na ZŠ, dotační programy, budoucí projekty škol v ESIF	Školy	31. 12. 2022
4.1.3	Spolupráce škol a organizací, které realizují volnočasové a zájmové aktivity pro znevýhodněné děti a žáky	Počet vytvořených platforem spolupráce: 10	Vlastní zdroje škol a organizací na aktivity, dotační programy	Školy Organizace zájmového a neformálního vzdělávání	31. 12. 2022
4.1.4	Podpora organizací zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit pro znevýhodněné děti a žáky	Počet poskytnutých podpor: bude doplněno dle skutečnosti	Dotační programy města Brna, JMK a dalších subjektů, státní příspěvky, aj.	OŠMT MMB Organizace zájmového a neformálního vzdělávání	31. 12. 2022

Číslo	Aktivita	Indikátor	Zdroj	Odpovědnost	Termín
4.1.5	Realizace aktivit neformálního a zájmového vzdělávání na podporu rozvoje gramotností dětí a žáků	Počet implementačních aktivit na školách: bude doplněno dle skutečnosti	Projekt „MAP Brno II“	Školy OŠMT MMB	31. 12. 2022
4.1.6	Spolupráce města Brna, škol, NNO a organizací neformálního a zájmového vzdělávání pro znevýhodněné děti a žáky, metodická podpora města Brna pro školy a spolupracující organizace	Počet poskytnutých podpor: bude doplněno dle skutečnosti	Projekt „MAP Brno II“	Školy OŠMT MMB	31. 12. 2022
4.1.7	Kroužky sociální gramotnosti a aktivního občanství na ZŠ	Počet kroužků na ZŠ: 46	Projekt „Podpora“	Školy OŠMT MMB	31. 12. 2022

4. Implementační část

4.1. Postup pro implementaci MPI

Postup implementace MPI v období 2020 – 2022 je identický s implementačními postupy v předcházejícím období a reflektuje organizační strukturu a předepsané postupy nositele:

Organizační schéma MPI:

Tři úrovně řízení MPI:

- Vedení statutárního města Brna v oblasti vzdělávání
- OŠMT MMB
- Projektové týmy ve spolupráci s OIEF MMB

Konzultační a metodická podpora: Agentura

Administrativní kapacita MPI:

- Vedení OŠMT MMB
- Pracovníci pro oblast předškolního a základního vzdělávání OŠMT MMB
- Hlavní manažeři projektů statutárního města Brna v oblasti vzdělávání – pracovníci OIEF MMB
- Koordinátoři aktivit a další odpovědné osoby projektů města Brna v oblasti vzdělávání
- Realizační týmy jednotlivých projektů v oblasti vzdělávání
- PS Vzdělávání při KPSVL

Komunikace nositele k MPI:

Zajištění informovanosti škol, rodičů, odborné i laické veřejnosti prostřednictvím komunikačních a informačních nástrojů:

- jednotlivých škol: zpravodaje škol, informační materiály pro rodiče na rodičovské schůzky, informační nástěnky škol, webové stránky škol, apod.
- odboru školství mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna: informační e-maily, Školní zpravodaj, pravidelná metodická setkání pro vedení škol ve městě Brně, časopis Metropolitan, přehlídka činnosti mateřských škol – oblastní kolo Mateřinka, veletrh základních škol, www stránky statutárního města Brna, informační prostor ve webové aplikaci města Brna pro školy, informační kampaň, apod.
- komunikačního plánu projektu „MAP Brno II“
- dalších organizací zapojených do realizace MPI

4.2. Prevence rizik

Pro realizaci MPI v období 2016 – 2019 byla identifikována níže uvedená rizika a navržena opatření na jejich eliminaci:

a) nedostatek finančních prostředků na realizaci aktivit MPI

opatření na eliminaci rizik: průběžná komunikace s ŘO OP VVV a s Agenturou ve věci dotačních příležitostí, monitorování výzev OP VVV, důsledná příprava projektových žádostí ve vhodných vyhlášených výzvách, průběžné hodnocení realizace projektů města Brna v oblasti vzdělávání, monitorování projektů jednotlivých základních a mateřských škol, vzájemná informovanost a komunikace s NNO a dalšími organizacemi o projektech města Brna a dalších organizací

odpovědnost: OŠMT MMB, OIEF MMB, PS Vzdělávání KPSVL

b) malé zapojení škol do projektů zjednodušeného financování škol, tzv. Šablon, z důvodu obav z administrace projektů

opatření: osvěta pro školy na metodických setkáních organizovaných OŠMT, využití informačních a komunikačních prostředků projektu MAP, pomoc školám při zpracování projektových žádostí a zpráv o realizaci projektů

odpovědnost: OŠMT MMB, OIEF MMB

c) nedostatek personálních kapacit pro realizaci aktivit projektů města Brna zejména v oblasti personální podpory škol, NNO a dalších organizací

opatření: spolupráce s Pedagogickou a Filozofickou fakultou MU Brno, možnost spolupráce se studenty pedagogických oborů, spolupráce s ÚP, osvěta na www stránkách škol a organizací, OŠMT, apod., včasná informovanost škol a dalších zapojených organizací o realizaci a potřebách budoucích projektů města Brna, včasná informovanost škol vůči městu Brnu o případných problémech v oblasti personálních kapacit

odpovědnost: školy a zapojené organizace, zastřešující metodická podpora OŠMT

Na základě zkušeností z monitoringu MPI v období 2016 – 2019 lze konstatovat, že pro aktuální období 2020 – 2022 stále přetrvává riziko nedostatku finančních prostředků na realizaci aktivit MPI, především v oblasti personální podpory škol, které lze financovat v OP VVV pouze v rámci projektů zjednodušeného financování, tzv. Šablon. Bohužel na základě nastaveného systému financování zejména menší školy ze Šablon personální pozice v potřebné míře nemohou získat, případně mohou ze Šablon financovat personální podporu pouze na krátké období.

Rizikem, které také přetrvává, je i přes přijatá opatření nedostatek personálních kapacit pro realizaci aktivit projektů na školách z důvodu aktuální situace na trhu práce.

Díky intenzivní metodické podpoře škol bylo eliminováno riziko malého zapojení škol do projektů zjednodušeného financování, tzv. Šablon, z důvodu obav z administrace projektů. Na základě aktivit OŠMT MMB se podařilo podpořit dosáhnout toho, že téměř všechny školy zřizované statutárním městem Brnem a jeho městskými částmi se do Šablon zapojují.

4.3. Popis realizace partnerské spolupráce

Na realizaci aktivit v MPI se statutárním městem Brnem spolupracují zejména:

- Základní a mateřské školy zřizované městem Brnem a jeho městskými částmi
- Organizace neformálního vzdělávání, které byly zapojeny do městských projektů v oblasti vzdělávání v období 2017 – 2019 a které jsou zapojeny do projektu „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“
- Partnerské školy jiných zřizovatelů

Zapojení škol a spolupracujících organizací je v rámci projektů „Podpora“ a „MAP Brno II“ přesně definováno v jednotlivých klíčových aktivitách obou projektů.

Spolupráce v aktivitách mimo uvedené projekty vychází ze zásad, kterými se řídí např. běžná metodická podpora škol z úrovně OŠMT MMB, každodenní práce s dětmi a žáky na zapojených školách, spolupráce škol a partnerských organizací s rodiči, apod.

4.4. Monitorování a hodnocení plnění MPI

Evaluace MPI bude probíhat 1 x ročně z úrovně projektu „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“.

Odpovědným subjektem bude OŠMT MMB, shromažďování podkladů a dat budou provádět členové realizačního týmu projektu ve spolupráci s koordinátory aktivit a dalšími odpovědnými osobami projektů statutárního města Brna v oblasti vzdělávání, přičemž odbornými garanty projekty jsou zástupci vedení OŠMT MMB.

Evaluace bude probíhat na všech základních a mateřských školách, v neziskových a dalších organizacích, které jsou a budou zapojeny do aktivit MPI, formou dotazníkového šetření 1 x ročně. O výsledcích šetření bude po jejich zpracování odpovědný pracovník projektu – koordinátor inkluze pro obec informovat vedení OŠMT MMB a vedení PS Vzdělávání.

Vedení PS Vzdělávání bude pravidelně informovat členy PS a ostatní aktéry KPSVL o případných průběžných i celkových ročních výsledcích evaluace MPI.

5. Financování MPI

Předpokládaný zdroj financování je vždy uveden u každého navrhovaného opatření v kapitole 3.3.

Mezi nejčastější zdroje k realizaci plánovaných aktivit patří:

- Projekt „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“ („Podpora“)
- Vlastní zdroje statutárního města Brna na realizaci běžných aktivit OŠMT MMB za účelem metodické podpory škol a v rámci projektů v oblasti vzdělávání také dalších partnerů
- Prostředky škol, zejména v projektech zjednodušeného financování, případně vlastní zdroje škol na realizaci běžných aktivit
- Projekt „Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně II“ („MAP Brno II“)

K dalším zdrojům na financování aktivit mohou patřit prostředky organizací neformálního vzdělávání a dalších subjektů, které budou zapojeny do spolupráce se statutárním městem Brnem a školami, např. z projektů těchto organizací, sponzoring, apod.

Statutární město Brno

Brno 16. 1. 2020

V Ý P I S

Usnesení schůze Rady města Brna č. R8/055
konané dne 11. prosince 2019

19. Místní plán inkluze statutárního města Brna pro období 2020-2022

RMB schvaluje Místní plán inkluze statutárního města Brna pro období 2020-2022, který tvoří přílohu č. 19 tohoto zápisu.

Schváleno jednomyslně 9 členy.

* * * * *

JUDr. Markéta Vaňková v. r.
primátorka

Mgr. Petr Hladík v. r.
1. náměstek primátorky

Ověřovatelé:

Ing. Oliver Pospíšil v. r.
Mgr. Jaroslav Suchý v. r.

Za správnost výpisu:
Ing. Renata Daňková, Organizační odbor MMB

Příloha č. 7b Metodiky Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám verze 5.1

Vyjádření odboru pro sociální začleňování (Agentura)
Ministerstva pro místní rozvoj
k Místnímu plánu inkluze ve vzdělávání obce Brno

verze 5.1

Žadatel o vyjádření stanoviska (obec):

BRNO

Místní plán inkluze ve vzdělávání (MPI) schválen dne:

11.12.2019

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR potvrzuje, že uvedený Místní plán inkluze ve vzdělávání, který je platnou součástí/přílohou Strategického plánu pro sociální začleňování pro lokalitu Brno schváleného zastupitelstvem zapojené obce Brno ve dne 11.12.2019 **je v souladu** s/se:

1. potřebami místního systému vzdělávání a zohledňuje potřeby zúčastněných aktérů v oblasti vzdělávání;
2. platnou legislativou a je založen na inkluzivních principech v oblasti vzdělávání;
3. strategickými dokumenty MŠMT v oblasti vzdělávání, zejména strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2020, Dlouhodobým záměrem rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy České republiky na období 2014-2020 a Akčním plánem pro inkluzivní vzdělávání 2016-2018;
4. zaměřením operačních programů relevantních pro Koordinovaný přístup v sociálně vyloučených lokalitách (Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání, Integrovaný regionální Operační program a Operační program Zaměstnanost) a současně žádný z uvedených cílů a navržených opatření není diskriminační.

Vyjádření za odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR, oddělení regionálního centra východ zpracoval/a:

Dne 16.1.2020

Příjmení, jméno: Martina Dušková

Funkce: metodička inkluzivního vzdělávání

Potvrzení stanoviska ředitelem odboru pro sociální začleňování (Agentura) MMR:

Dne 20.1.2020

PhDr. David Beňák, Ph.D., DiS.

Ředitel odboru pro sociální začleňování (Agentura)
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR